Camí de la Coma d’en Pastor

Actualment, a la vessant occidental del serrat de la Palomera, hi ha un camí conegut com el camí de la Coma d’en Pastor. Aquest puja des de la plana montserratina cap al massís acabant al camí del Cabrit a prop de les agulles de la regió del Faraó. Aquest corriol és conegut per tenir un pas rocós força singular, el pas de la Llastra. La toponímia del camí senyala el seu origen en una propietat de la muntanya montserratina. Segons la historiadora Assumpta Muset hi havia un mas medieval amb aquest nom que s’abandonà i del qual no en queda cap evidència avui.

El camí de la coma d’en Pastor no ha estat sempre representat en la cartografia montserratina. En el primer mapa de la muntanya, Joan Cabeza (1909), el camí no està dibuixat. Únicament es representa un torrent que baixa des del serrat del Cabrit cap a la plana i que s’anomena torrent de la coma d’en Pastor. També és destacable que en aquesta cartografia tampoc està representat el camí del Cabrit.

Coma d'en Pastor. Joan Cabeza 1909

La següent cartografia acurada de la muntanya de Montserrat la feu Ramon de Semir l'any 1949. Aquest, en relació al camí de la coma d'en Pastor, no introdueix cap novetat en relació al mapa de Joan Cabeza; però sí que representa per primer cop el camí del Cabrit.

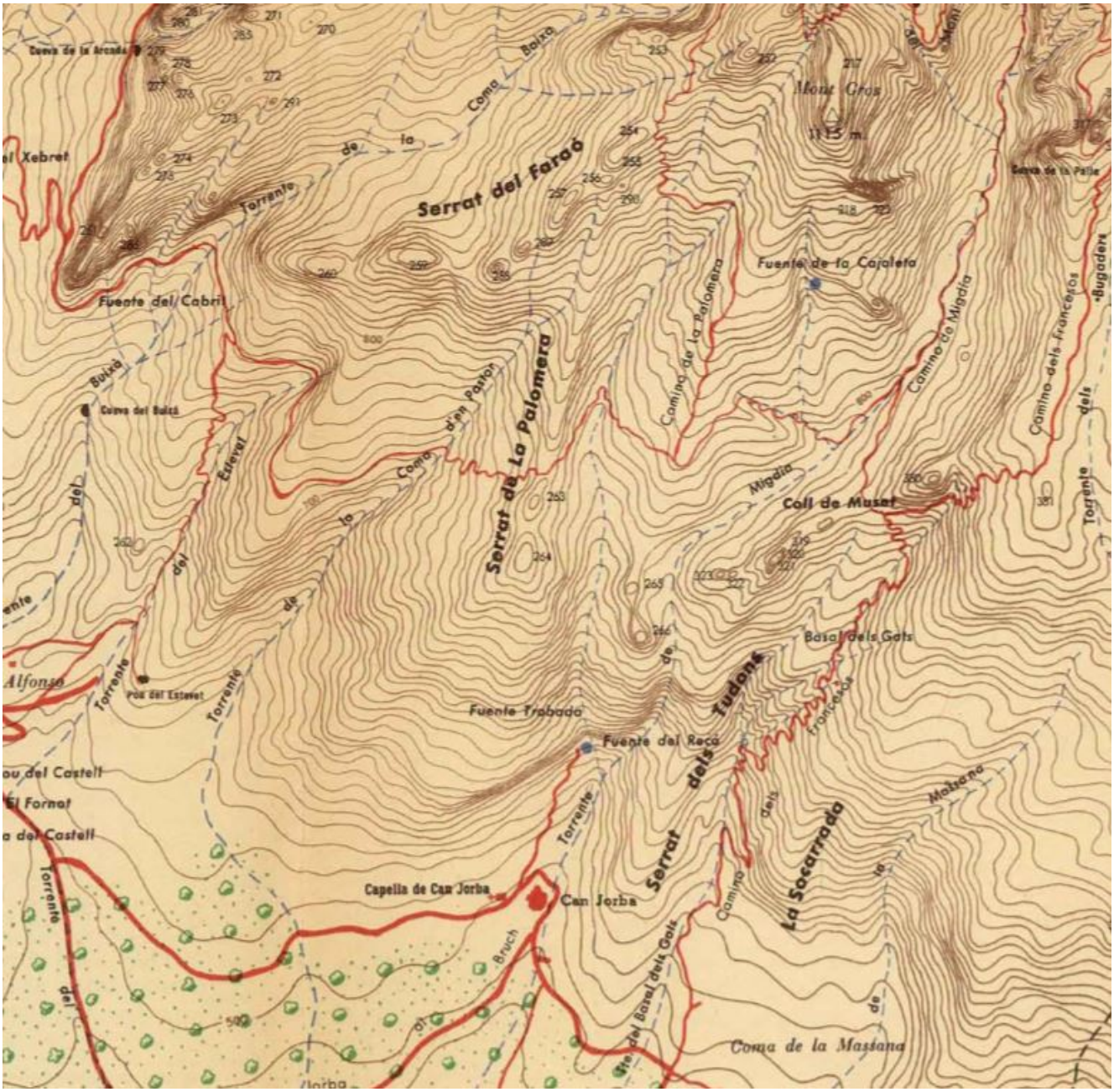

Coma d'en Pastor. Ramon de Semir 1949

En el mapa que un dels cofundadors de l'associació Amics del Sol Pere Bosquets i Codorniu feu l'any 1961 per acompanyar la primera edició del seu llibre *Itineraris montserratins* no ho hi cap rastre d'aquest camí i sí el camí del Cabrit. És evident que per confeccionar aquest mapa es feu servir de base la cartografia de Ramon de Semir.

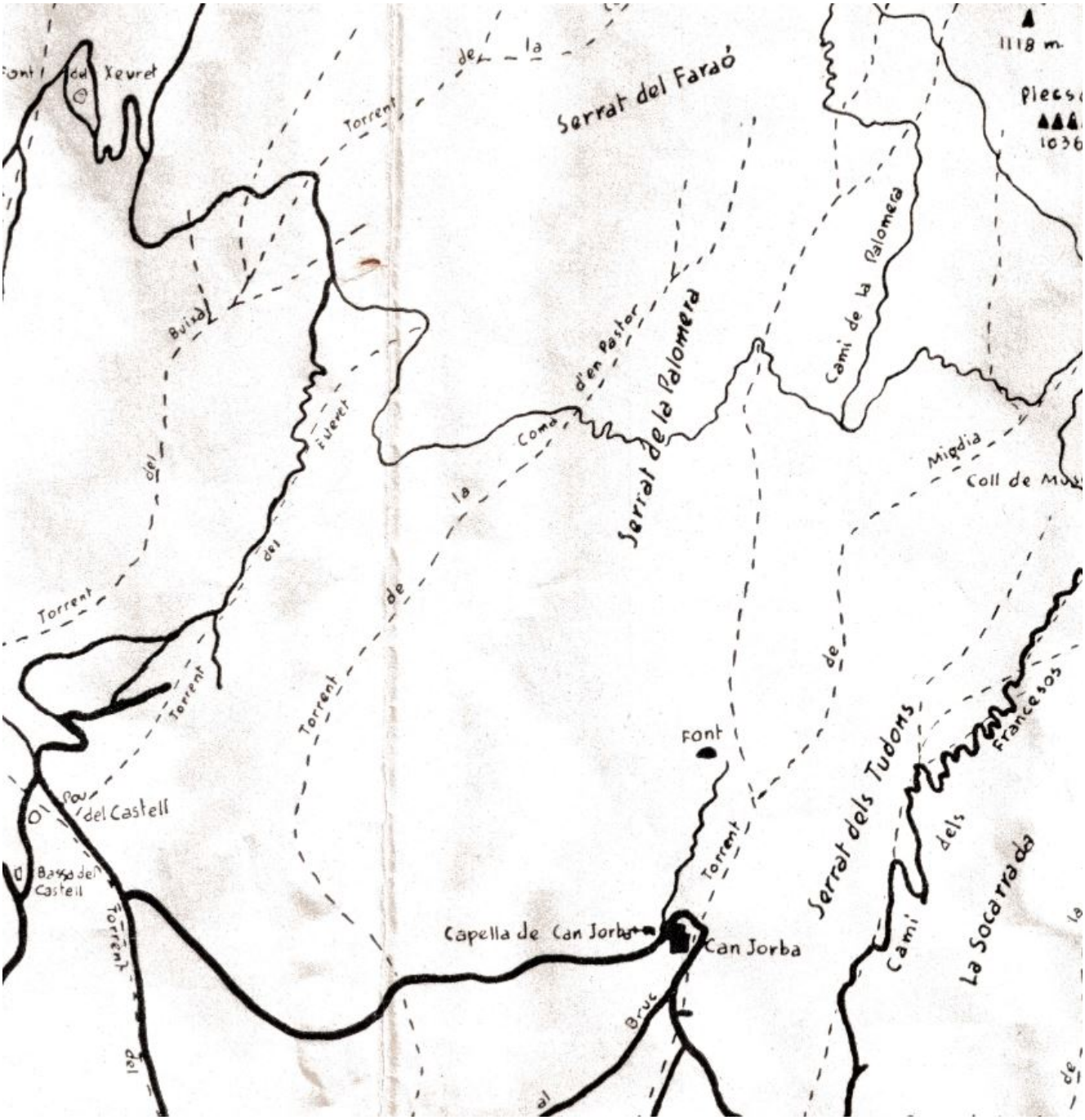

Coma d'en Pastor. Pere Bosquets 1961

Anys després, Jordi Oliveres i Pauses, autor del llibre *Montserrat. Guia itinerària* (2003) continuador de l'esperit d'Amics del Sol, feu unes interessants anotacions sobre un mapa de Pere Bosquets incorporant nous camins del massís montserratins. Una d'aquestes fou la incorporació del camí de camí de la coma d'en Pastor, tot i que sembla que, al dibuixar-lo, superposa part de traç del camí amb el torrent.

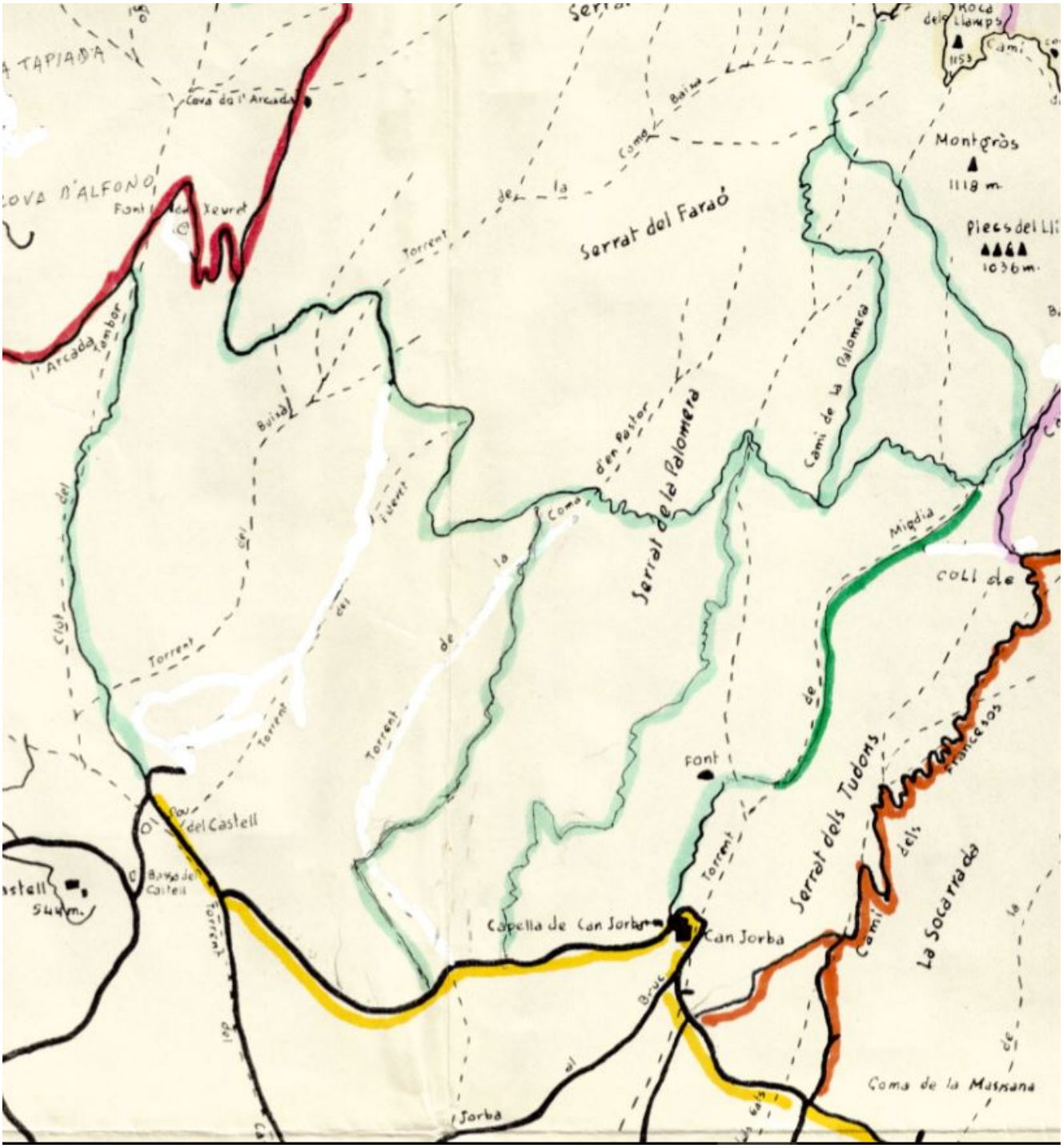

Coma d'en Pastro. Jordi Oliveras, mapa personal

Ramon Ribera, en el seu llibre *Caminant a Montserrat* (2004) un dels seus itineraris és la pujada al massís a través del camí de la coma d'en Pastor. Aquest camí està representat en el mapa que acompanya al llibre.

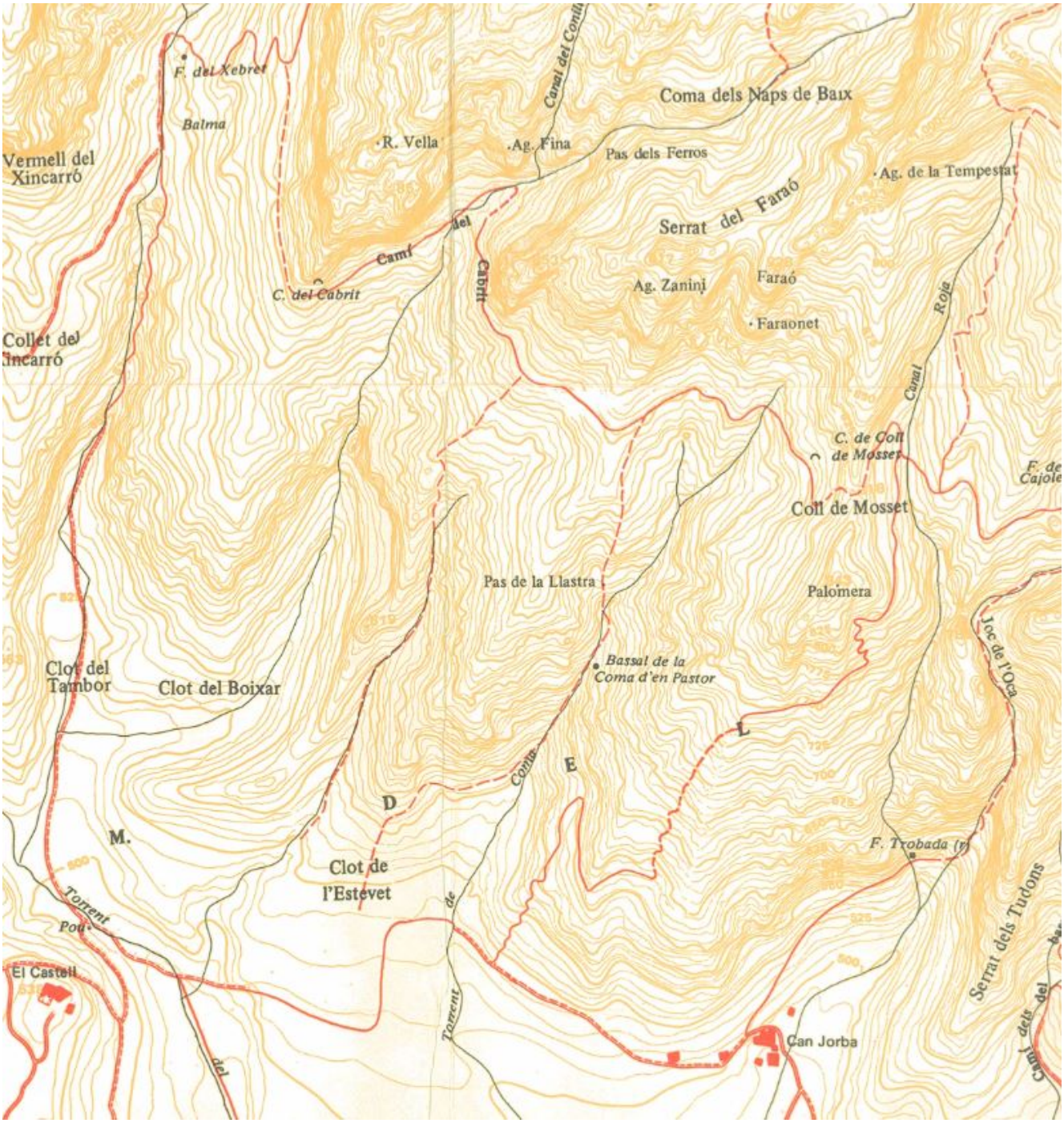

Coma d'en Pastor. Ramon Ribera 2004

En els diferents mapes de l'editorial Alpina no es representaca aquest camí.

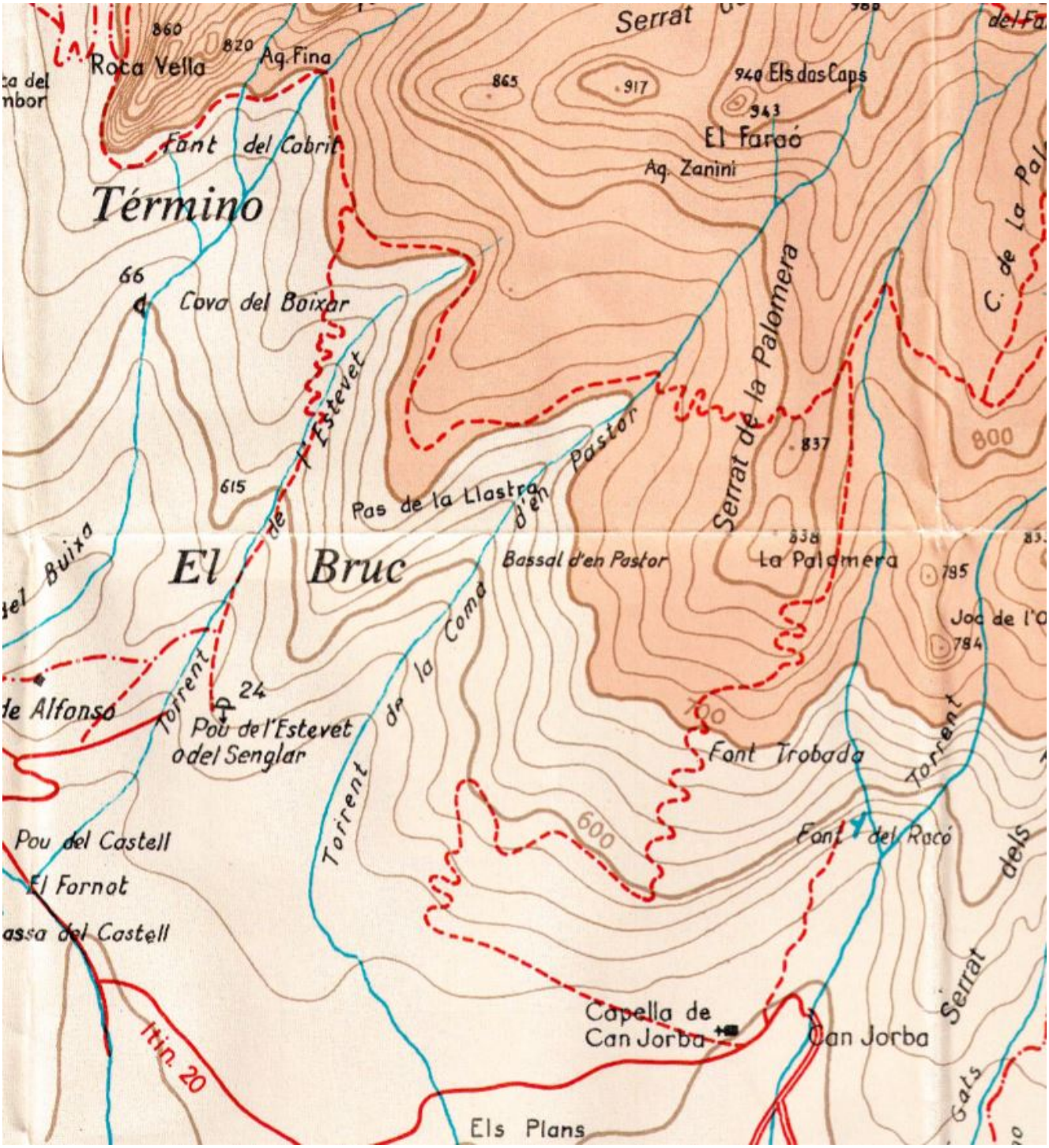

Coma d'en Pastor. Editorial Alpina 1984

En una edició de 1996 ja es dibuixa aquest camí però es canvia la toponímia a *camí de la coma del Pastor.*

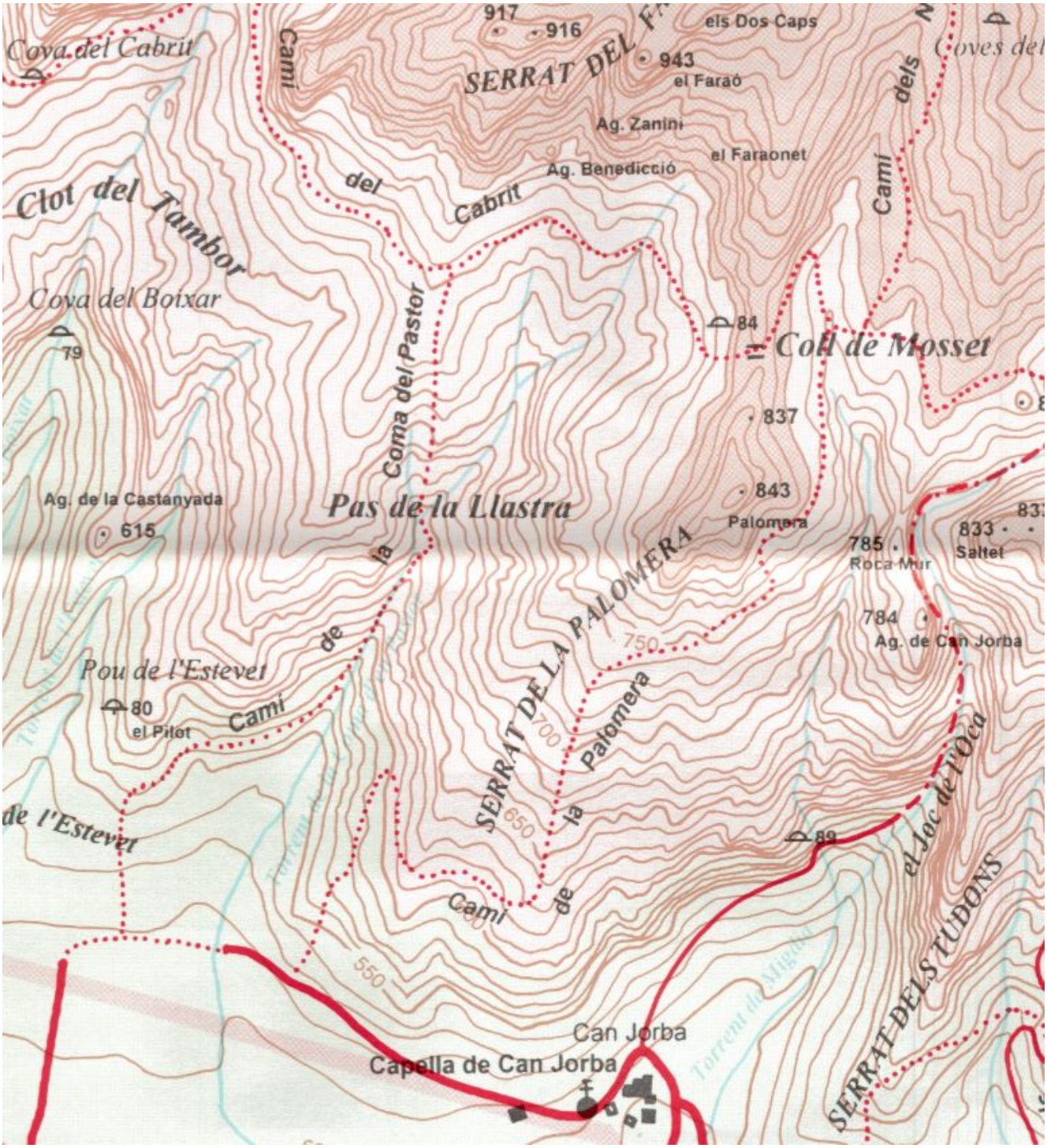

Coma d'en Pastor. Editorial Alpina 1996

L'editorial Alpina corregí l'error en la toponímia en l'edició del 2015

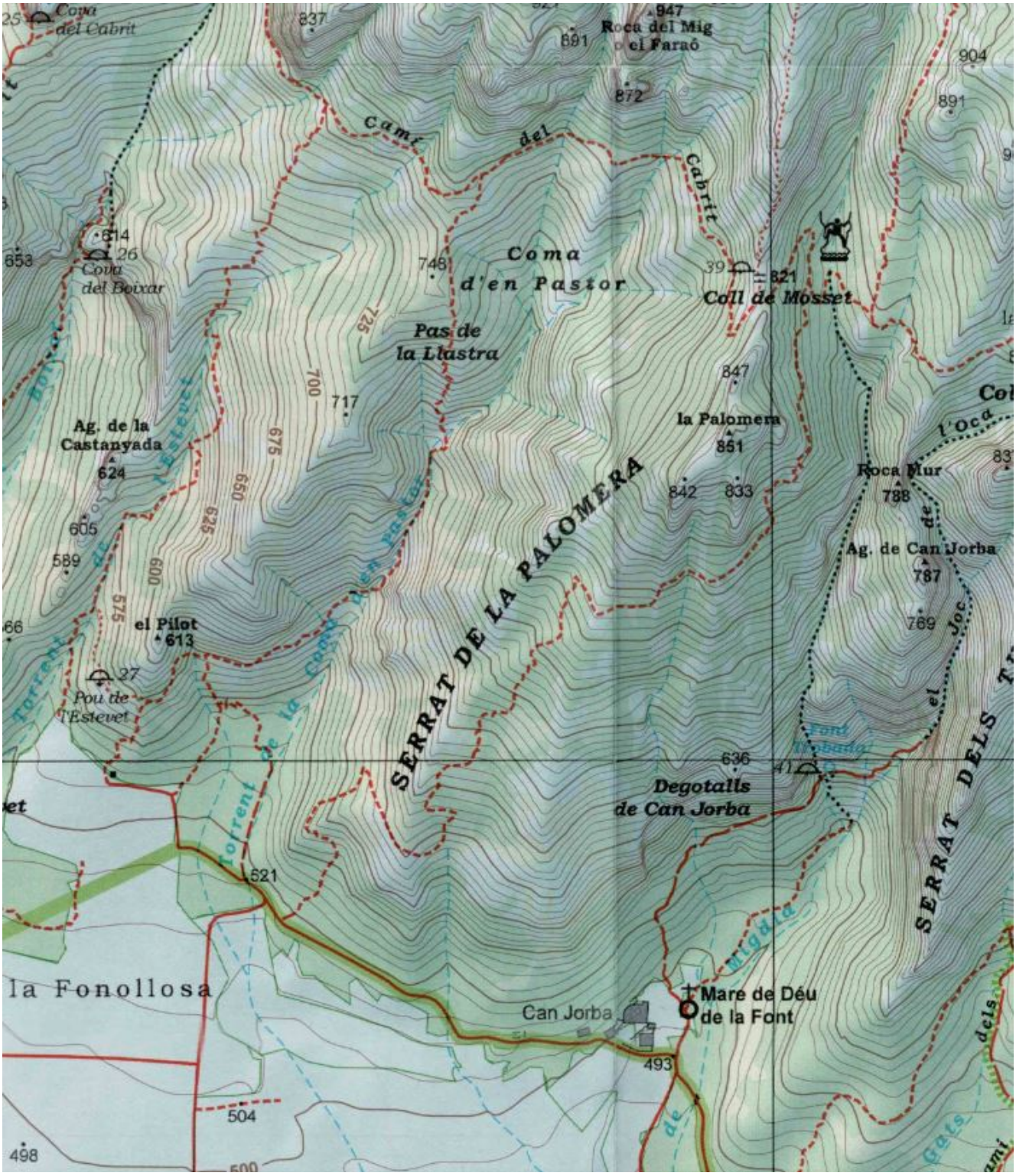

Coma d'en Pastor. Editorial Alpina 2015

En la cartografia de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya no es representa el camí en tota la seva extensió. Només es dibuixa el seu inici des de la plana montserratina, un tram que s'enfila pel costat del torrent i la seva desviació a l'esquerra per anar cap al pou de l'Estevet.

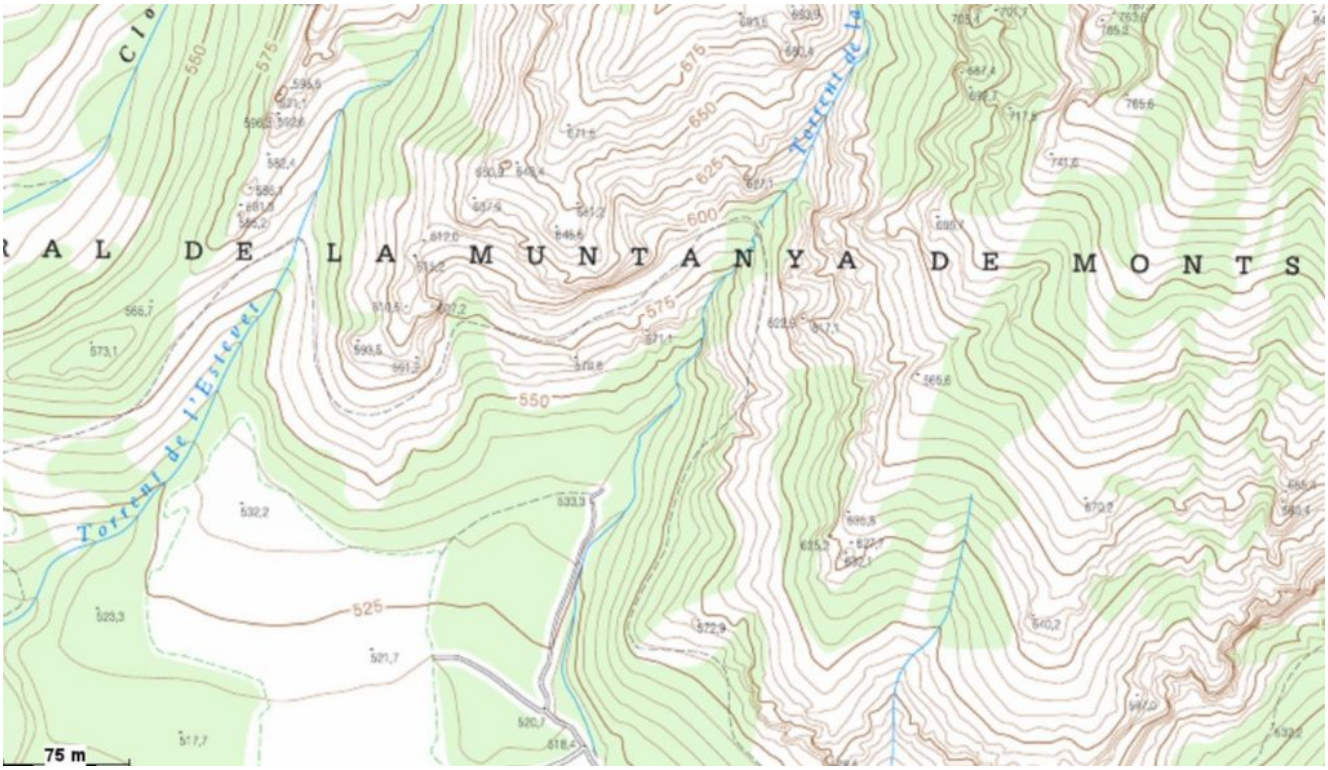

Coma d'en Pastor. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

El camí està ben definit, especialment en el seus dos extrems. En la seva part superior, quan el camí continua des del pas de la Llastra fins el serrat del Cabrit, el traç del camí no té dificultat d'obra perquè transcorre per damunt de roca. La part inferior del camí, fins a la cruïlla amb conflueixen els corriols que provenen de la plana, està més consolidat per estabilitzar la seva base.